

Splošne vesti

Vse člane Učiteljske samopomoči iz Ljubljane in okolice opozarjamo, da se vrši v nedeljo, 15. decembra t. l., ob pol deseti uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice, Miklošičeva cesta, sestanek zastopnikov in članov vseh samopomočnih ustanov. Na sestanku bo načelnik US tov. Ivan Kocjančič tolmačil določbe novega pravilnika. Vabimo vse v Ljubljani in okolici bivaajoče člane US, da se tega sestanka udeležijo.

Iz Slovenske šolske matice. 1. Ponovno prosimo vse gg. poverjenike(-ice), ki nam še niso dostavili članskih seznamov za l. 1938., da to brez odloga store najkasneje do 30. t. m. Opozarjamo pri tem, da se bo mogla Matica na žamudne prijave le v toliko oziroti, v kolikor bo ostalo knjižne naklade, ki pa bo prav neznatno višja od števila pravočasno pri-glašenih članov. — 2. Opozarjamo dalje gg. poverjenike(-ice), pa tudi upraviteljstva osnovnih in meščanskih šol, da bo počenši z letom 1939. znašala članarina za šole letnih din 40.—, kar naj zlasti upoštevajo gg. upra-vitelji, da vnesejo zvišani znesek pravočasno v proračun svoje šole. Za učiteljsko osebo pa ostane tudi v bodoče dosedanja članarina 30 din. Uprava Slov. šol. matice.

Konec tega meseca izide brošura »Pouk branja po globalni metodi«, ki jo bo izdal v samozaložbi šol. upr. Pibrovec Leo.

Brošura ima namen seznaniti z globalno me-todo učiteljstva oziroma pripraviti enega ali drugega do tega, da jo preizkuša. Pravijo, da ima ta metoda bodočnost. V Belgiji se sme poučevati branje samo po tej metodi. Založ-nik bo poslal brošuro vsem šolam. Cena 15 din. Kdor izmed učiteljstva hoče brošuro še posebej naročiti, naj se javi na Jesenice. Za 15 din se bo lahko seznanil z metodo, ki je pri nas še malo znana. Avtor je študiral to metodo v inozemstvu ter jo je tudi sam pre-izkušal. Studij je bil torej zvezan s stroški, kar blagovolite upoštevati pri ceni brošure.

Pouk o gospodarstvu v naših šolah je naslov predavanja, ki ga priredi Pedagoško društvo v Ljubljani. Predavanje, ki bo v soboto, 14. januarja 1939., ob 18. uri v preda-valnici mineraloškega instituta na univerzi, je prevzel iz prijaznosti naš odlični gospodarski strokovnjak docent dr. Murko Vladimir. Iz svoje razgledanosti o pouku gospodarstva v drugih državah bo g. predavatelj razvil pro-gram za tak pouk tudi pri nas in bo s tem pomagal marsikateremu učitelju do načrtnega dela v tem predmetu. Vsi se zavedamo, kolike važnosti je za naš narod smotrna gospodar-ska vzgoja. Zadnji čas je torej, da se pro-blema resno lotimo. Ker bo predavanje g. do-centa dr. Murka brezdvomno odprlo marsi-kakšen nov vidik na ta problem, opozarjamo učiteljstvo nanj in ga k udeležbi iskreno va-bimo.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveči in JUU

— I. Prodaja obmejnih posestev je naslov članka, ki ga prinaša »Večernik« z dne 3. ja-nuarja. Med drugim tudi sledeče: Na pobudo poštvovalnega domačega šol. upravitelja g. Božiča so se prvi zganili večni idealisti — učitelji. Ki bi naj s pomočjo svoje orga-nizacije na tem mestu ustvarili »Učiteljski planinski dom«. Članki v »Učit. tovarišu« so se zavzemali za stvar z vsó resnostjo, vmes je posegla celo učiteljsko-domačina ga. Maj-cen-Kolarjeva, ki je iz Murskega polja sem podprla misel, da naj stoji tak dom v ogro-ženem obmejnem ozemlju. Res lepe misli, žal — brez realne podlage, ker pač ni potrebnega denarja...«

— I. Celje potrebuje otroško zavetišče. V tem članku pravi »Večernik« z dne 9. ja-nuarja tudi: Šoli odrasli fantje so raščeni kakor sedemletni meščanski otroci, ponujajo se za raznašalce, in tekače, na obrt in redno zapo-slitev niti ne mislijo, tovarna je vsem le daljni sen.

— I. Nepismenost v naši državi je med ženskami mnogo večja kakor pa med moški-mi. Statistika sestavljena po rezultatih popisa prebivalstva v letu 1931. pravijo, da pride na 100 pismenih moških le 64 pismenih žensk. Vzroki zato leže večinoma v verskih momen-tih prebivalcev v vzhodnejših delih naše dr-žave, kjer ženska nima v nobenem primeru iste vloge v javnem življenju, kakor jo ima n. pr. pri nas. Najmanj nepismenih je seveda v Sloveniji, kjer so jih pri popisovanju prebi-valstva pred 7 leti nasteli le 5,5 %. Za nami pride upravno področje Beograda, Zemuna in Pančeva, kjer je nepismenih še 20,9 %. Nato savska banovina z 27,7 % nepismenih, primorska z 57,3 %, moravska z 62 %, drinska z 62,1 %, zetska z 66 %, vardarska z 70,9 %

Mladinska matica

— mm Kratka notica o 3. številki »Našega roda« je izšla v listu »Mariborer Zeitung« 24. novembra 1938.

— mm Na razne informacije glede nagrad za naročnike daje uprava sledeča pojasnila: Ob jubilejnem letu »Našega roda« je razpi-sala MM za svoje zveste naročnike 40 lepih nagrad, in sicer: 2 deški ali dekliški kolesi, 2 brezplačni letovanji na morju ali v plani-nah, 2 harmoniki, 4 žepne ure za dečke ali zapestne ure za deklice, 3 fotografske apa-rate, 6 nalivnih peres, 6 nogometnih ali ha-zenjskih žog, 2 garnituri orodja za rezljanje ali 2 mala živalna stroja, 8 velikih orglic, 3 male ročne tiskarne in 2 neceserja za šiv-anje ali 2 garnituri orodja za dečke. Pravice do nagrad ima vsak reden naročnik Mladin-ske matice. Nagrade se razdelijo v mesecu juniju 1939. Šolo in nagrado izžreba posebna komisija pri Mladinski matici, učenca pa do-tična šola sama.

— mm Izšel je 3. zvezek Cicibanove knjiž-nice, ki prinaša sledečo vsebino: »Dobro ju-tro«, »Dobra hrana«, »Uganka«, »Ošpice«, »Razgovor«, »Vrabe pravijo«, »Ura«, »Kaj ma-ramo mi!«, »Lovec«, »Izgubljeni dom«, »Greh na srčku«, »To ni res«, »Vijolica pripovedu-je«, »Srečali smo«, »Ptičja gostinja«. Ta zve-zek je uredil Fran Roš, ilustriral Albert Sirk. Glavni sotrudniki: Ribičič, Roš in Utva. Vse-bina je pestra, živa, zabavna. Vsak učenec prvega razreda bi moral imeti to knjižico. Pri naročilu vsaj 10 izvodov je cena din 1,50 za izvod. Pri manjšem naročilu se zaračuna po-sebej še poštnina.

— mm Božična mladinska priloga »Mo-ravskega večernika« prinaša prevod Ribičiča.

in vrbaska z 72,6 %. Seveda je pismenost več-ja med mlajšim rodом, ki je rasel v novi dr-žavi, ko je bilo ustanovljenih mnogo novih šol v vseh delih države. (»Slovenski dom« z dne 10. januarja 1939.)

— I. Skrbimo za svoj učiteljski naraščaj. Pod tem naslovom prinaša »Slovenec« z dne 1. jan. 1939. v zvezi s sklepom občnega zbora Kmečke zveze v Celju, da se ustanovi v Ljub-ljani in Mariboru zavod, v katerem bodo našli vso oskrbo kmečki sinovi, ki bodo študirali učiteljske. — Članek med drugim prinaša tudi sledeče: »Če vprašate te ljudi, kakšno sodbo imajo o svojih nekdanjih učiteljih, bo-šte dobili zelo različne odgovore. Eden bo svojo šolsko dobo hvalil, drugi bo mislil nanjo bolj z nejevoljo nego s hvalnostjo. To je jasno; kajti pri tako ogromnem številu učiteljstva en more biti drugače, kakor da pri-hajajo v ta stan ljudje zelo različnih umskih in moralnih sposobnosti. Pravijo, da je učitelj prodajalec svoje lastne osebnosti... — Če je v učiteljevem srcu globoka vera, ki mu po-maga preko vseh težav v življenju, razliva ta vera svojo luč tudi na otroke in jih neopa-ženo vodi k Njemu, h kateremu se zatekajo vsi, ki so obteženi in se trudijo. Če pa učitelj tega zaklada nima, ga tudi kdo drugi ne more posredovati... — Narod torej nikdar ne more dovolj prositi Boga, da bi mu Bog dal dobro učiteljstvo. Narod pa mora tudi sam storiti vse, kar je v njegovi moči, da vzgoji iz sebe dober učiteljski naraščaj... — Če hočemo po-vedati resnico, moramo reči takole: »Za učiteljstvo plačujemo davke, sicer se pa ne bri-gamo dosti več nego nič za vprašanje, ali lahko sami kaj vplivamo na to, da bo vzgoja našega učiteljstva kar mogoče dobra.« — Pod istim naslovom prinaša v istem smislu daljši članek tudi »Orač« za mesec januar.

čeve »Božične pravljice«, ki je izšla v 4. šte-vilki »Našega roda«. Pravljico je prevedel O. F. Babler.

— mm Seja literarnega odseka MM bo v ponedeljek, 16. januarja, ob 18. uri. Ob 20. uri pa bo redna seja odbora MM. — Zaradi važ-nosti dnevnega reda je prisotnost vseh od-bornikov obvezna.

— mm V slavnostni številki »Misli in de-la« ob 20 letnici Jugoslavije je izšel tudi čla-nek Josipa Ribičiča o mladinski književnosti in o pomenu MM za razvoj slovenske mladinske književnosti.

Stanovska organizacija JUU

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR — LEVI BREG zbora je v soboto, 21. t. m., ob pol 10. uri v krčevinski šoli. Ob pol 9. uri naj pridejo k seji vsi člani (-ce) upravnega in nadzornega odbora, ob 9. uri pa k ustanovne-mu sestanku društvenega odseka učiteljic vse tovarišice! — Razen običajnih točk bo na dnevnem redu zborovanja: a) Razgovor o najaktualnejših stanovskih, službenih in pe-dagoških zadevah, za katerega je pismena mnenja, predloge i. sl. poslati predsedniku do 17. t. m. b) Eno (morda tudi dve) poročilo iz elementarno-šolskega dela, in sicer: Spozna-va šol. novincev iz predšolske dobe. Tovariši in tovarišice, predvsem elementarci (-ke), pri-pravite se na debato. Članarinski dolžniki storite z novim letom svojo dolžnost! Vse članstvo vabim k polnoštevilni udeležbi, ki je dokument naše discipliniranosti pa tudi zanimanja za naša šolsko-strokovna vprašanja! Predsednik.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO bo imelo zborovanje dne 4. februarja 1939. ob 11. uri v ljudski šoli v Trzišču s slede-čim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. Predavanje gospoda profesorja Jana Kolarja o Cankarju. 4. Slučajnosti.

Poslužite
se pri svojih naročilih
KNJIGARNE
UČITELJSKE
TISKARNE
V LJUBLJANI
in njene podružnice
V MARIBORU

Šolski radio

— r XIV. Torek, 17. januarja. Od rude do-jekla: g. Jože Zabkar. Razpored: 1. Ogled rudnika železnih rud. 2. Prizori na skladišču. 3. Pred plavžem. 4. Ogled pomožnih naprav za pridobivanje železa. 5. 6 ur pred Martino-vo pečjo.

— r Petek, 20. januarja. Pri zobozdravni-ku; dialog. Vodi g. Mirko Demšar. Razpored: 1. V čakalnici. 2. Nekaj iz zgodovine zobozdravniške vede. 3. O pacientih — bolezni-ski slučajji. 4. V ordinaciji; plombiranje, iz-diranje, zdravnikova navodila.

— r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 15. januarja, ob 17. uri predaval g. inž. Mežan: Kmečko gospodarstvo pri nas in njegova po-vezanost s svetovnimi tržišči.

Novosti na knjižnem trgu

— k Bambek, spisal Feliks Salten, preve-del Vinko Lavrič. Založila Družba sv. Mo-horja v Celju 1938. Cena broširanemu izvodu 28 din, vezanemu pa 40 din.

Bambek je ime srnjaku, katerega življe-nje je popisano v tej knjigi od onega trenutka ko pride na svet do tedaj, ko postane popoln samotar. Ves gozd oživi pred čitate-ljem, ki prebira to knjigo. — Komaj zagleda Bambek luč sveta, že je poleg zgovorna sraka, pri prvih korakih ga ošteje irt. Na svojem prvem izletu na travnik spozna metulja, ko-bilico, zajca in druge srne, a takoj ob prvih korakih in ob prvih spoznanjih se začne zanj gozdna šola. Bambekov krog znancev se ve-ča z dneva v dan, iz noči v noč, a največje spoznanje doživi, ko spozna lovca. Prav zani-mivo je opisano kramljanje srni in srnjakov o Njem (lovcu), ki je nevaren šele takrat, ko iztegne tretjo roko. — Ko mine otročja doba je navezan Bambek sam nase in le stari sa-motar Klatež ga tu pa tam sreča in mu daje najbolj pametne nasvete, tudi mu reši živ-ljenje, ko je ranjen. Vse življenje srn, vse nji-hove navade in težave so v knjigi opisane ta-ko nazorno in v tako privlačni obliki, da je oni, ki začne knjigo čitati, ne odloži, dokler ne pride do konca. Vse gozdno življenje je v Bambeku zajeto v tako lepo celoto, da pri-veže nase otroka in odraslega čitatelja. Kdor je prečital knjigo Mukeržji: Mladost v džun-gli, je spoznal do podrobnosti džunglske živali in njihovo življenje, prav tako spoznamo do-mači gozd in naše gozdne živali ter način nji-hovega življenja, če prečitamo knjigo »Bam-bek«.

K slovenskemu prevodu knjige bi bilo po-hvalno omeniti, da se je prevajalec poslužil živega jezika in spretno uporabil mnoge iz-ra-ze raznih živali in rastlin, ki so udomačene na Dolenjskem. Res lep jezik in tekoč slog izpričujejo prevajalecovo spretnost postaviti tuje delo v povsem domačo oblikovno iz-ra-zitost.

»Bambek« ne bi smel manjkati v nobeni šolski knjižnici, ker lahko zelo dobro služi kot pripomoček pri prirodoopisnem pouku. Dobi se tudi v Knjižarni Učiteljske tiskarne.

»ZBORNIK 39« JE IZSEL.

V spričo velikih usodnih dogodkov in velike stiske, v katere je zašla vsa evropska kultura, v teh usodnih časih, ko se izpremi-nja zemljepisna podoba sveta, v času torej, v katerem je ogrožena ne le kulturna, temveč življenje vseh majhnih narodov, smo se od-ločili izdajati »Zbornik 39«, ki bo štirikrat na leto v obliki obsežnih knjig po najmanj 160 strani velike osmerke priobčeval najbolj zna-čilne prispevke naših najpomembnejših kul-turnih delavcev. In to predvsem tistih kul-turnih delavcev, ki neomahljivo verujejo, da je danes bolj ko kdaj potrebno podčrtati kulturo in napredek. Zato bo Zbornik tako urejevan, da bodo vse tri naše kulture po-vsem enakopravno zastopane, predvsem pa tako, da bo suverenost slovenske, srbske in hrvatske besede najbolj vidno poudarjena.

Tako bodo Zborniki namenjeni in dostopni vsemu izobraženstvu naše države. S tem pa je že zgrajen most, čez katerega pelje naj-bližja in najbolj kulturna pot do spoznavanja in spoštovanja vseh treh kultur. Razumljivo je, da bo uredniški odbor skrbno zbiral in objavjal le gradivo, kakršno služi kulturnemu napredku in zbliževanju vseh narodov v Jugo-slaviji, ki so v tesnem življenjskem stiku od-visni drug od drugega. Zbornik ne bo imel stal-nih umetniških priloge na poseben finem pa-pirju, tako da bo tudi v tem oziroti vsestran-sko pregleden. Zbornik ni politična revija. Eseji, ki na znanstveni podlagi obravnavajo miselnost naziranj, so le razčlemba borb za reševanje vsega dobrega in pravičnega v prid poedincu in končno vsemu kulturnemu člo-veštvu.

Pravkar je izšel prvi zvezek Zbornika 39. Po vsebini in po opremljenosti vse doseda-nje slične publikacije.

Vsebinska prvega zvezka je tako vsestran-ska in pregledna, da bo zadovoljila še tako razvijenega čitalca: Vasa Stajič, znani pisec izvrstne monografije Svetožara Miletića, ob-javlja na prvem mestu članek Liberalizem v ruševinama; Ivo Grahor, slov. esejist, priob-čuje obširno študijo Ob prerezu Evrope; To-ne Seliškar, pesnik trboveljskih rudarjev in pisec mnogih pomembnih slovenskih knjig, je napisal za Zbornik novelo Tržaška cesta in tri sonete — Češki, Kitajski in Zalosten so-net; dr. Dušan Nedeljković, univerzitetni pro-fesor, referira O krizi današnje civilizacije i jednom novom sintetizmu; Lojz Kraigher, pi-satelj romana »Kontrolorja Škrobarja«, ob-javlja eno svojih najboljših novel Razočara-nja; dr. Vasilije Bunić, znani pisec mnogih ekonomskih in filozofskih spisov, piše o Kan-tovi kritiki materializma; Josip Pavičič ob-javlja novelo Kolac; Stanko Janež esej Slo-venci in Ivan Cankar; dr. Ljubomir Živković, pisec znanke knjige o rasah, piše obsežno in nadvse zanimivo Šta je ideologija?; dr. Miloš Popović, zdravnik in najboljši poznavalec problemov socialne medicine, piše o Racional-noj zaštiti dece; Mato Lovrak, najboljši hrvat-ski mladinski pisatelj, pisec knjig »Deca ve-likog sela« in »Neprijatelj broj 1«, priobčuje odlomek iz svoje neobjavljene knjige Drugi C razred; Miloš Savković sodeluje z novelo Dva druga in z referatom Beogradska pozoriš-če. Poleg tega sodelujejo v prvem zvezku še: Milan Kajč z novelo V stari strugi, Ivan Potrč z novelo Groteska, Miran Jarc z odlom-kom iz tragedije Vaška antijona in sonetom Pogled nazaj, Cina Jote s pesmijo, V. Kukalj z novelo Poslednji Popović, Jože Kranjc z no-velo Mati, Ivan Bratko z aktualnim esejem Narodnostno gospodarsko vprašanje Slove-nije, M. Rajković z esejem Kulturna aktiv-nost radništva u Srbiji, Grgur Karlovčan s pesmijo Težakova smrt, Ruža L. Petelinova z obsežnim pesniškim prikazom Orači, N. Pejko in V. Ilić s pesmijo Makedonski pejsaž in Tutunari v makedonsčini, Branko Ru-dolf s pesmijo Pokrajina in jaz in hrvatski kmet-ski pesnik Ivan Čaće Mrtvece nose. Od slikarjev so zastopani v prvem zvezku z re-nije, M. Rajković z esejem Narodnostno go-spodarsko vprašanje SlovenjeOOotxrl »ru produkcijami: Vilim Svečnjak z risbami iz ciklusa Petrice Kerempuha po pesnitvi Miro-slava Krleža, S. Leicht, Ivan Generalić, Drago in Nande Vidmar, Maksim Sedej, Ljuba Ba-bić, Ivan Mraz, France Mihelič, Božidar Ja-kac, Kulundžić, Vilko Gecan in drugi. To edinstveno revijo urejuje pisatelj in naš tova-riš Tone Seliškar.

Tako je »Zbornik 39« postal kulturna re-vija vseh nas v državi in zato je nujno po-trebno, da se priglasi čim več naročnikov.

Apeliramo na naše tovarišice in tovariše, ki so prijatelji naše književnosti, umetnosti in znanosti, da se iz vseh krajev Slovenije priglase za poverjenike. Poverjenikom se nudi za vsakih 5 naročnikov po 1 izvod Zbornika kot nagrada, poleg tega pa bo prejel vsak po-verjenik ob koncu letnika v dar po 1 origi-nalno grafiko enega najboljših naših slikar-jev v umetniški vrednosti do 400 din. Pišite po natančno pojasnila na naslov: Uprava »Zbornika 39«, Ljubljana, Gregorčičeva 23. Letna naročnina din 100.—, posamezni zvezki v knjižarni din 30.—.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri franciškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, hygrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralica — Svetlokalina